

Vratislav Mynář: Srovnali jsme vztahy s Čínou na tajné výpravě

- CZ24 News | 22. března 2020

ČESKO: Jak to bylo s tajnou výpravou do Pekingů? Co tato cesta může znamenat pro nynější dodávky roušek a respirátorů z Číny? Kdo domluvil ruská víza pro piloty, kteří mají do republiky dovézt tuny ochranných pomůcek? V exkluzivním rozhovoru pro Seznam Zprávy odpovídá kancléř Vratislav Mynář, který má nyní jako jediný volný přístup k prezidentovi Miloši Zemanovi.

Ještě na začátku března to vypadalo, že vláda Andreje Babiše (ANO) spolu s opozicí přimějou čínského velvyslance v Praze vzdát se v důsledku nemístného tlaku na dnes již zemřelého šéfa Senátu Jaroslava Kubera své pozice.

Prezident řekl, že musíme Číně pomoci

Jenže stačil divoký vývoj pandemie koronaviru a masivní výpomoc Číny České republice s dodávkou roušek a respirátorů a pozice čínského ambasadora v Praze, který přiložil ruku k dílu, je neseštelitelná. Minimálně to si myslí kancléř Vratislav Mynář.

Jak se stalo, že vztahy mezi Českou republikou a Čínou jsou opět narovnané? Protože v průběhu posledních měsíců tomu bylo spíše naopak.

Troufám si říct, že klíčovým faktorem bylo, že prezident Miloš Zeman na začátku roku rozhodl, že je potřeba Číně humanitárně pomoci pro její boj s koronavirem. Tehdy do Pekingů vláda vyslala zprávu, že pomoci nemůžeme, protože sami máme nedostatek. Prezident tehdy ale řekl, že musíme pomoci, byť symbolicky.

Kdo to organizoval?

Šlo to napříč republikou. Organizovala to prezidentská kancelář společně s česko-čínskou obchodní komorou Jaroslava Tvrdíka. Zapojily se firmy jako PPF a Škodovka, přispěly i kraje a města. Byli i drobní dárci, asi 150 tisíc korun vybrali mezi sebou zaměstnanci naší kanceláře. Tento symbolický dar pomohl narovnat vztahy s Čínou po jejich zhoršení způsobeném politikou pražského primátora Zdeňka Hřiba vůči Tchaj-wanu a několika senátorů v čele s Pavlem Fischerem vystupujících za každou cenu proti Číně. Kdybychom to nenarovnali, měli bychom teď asi smůlu s dovážáním pomůcek.

Díky prezidentovi jsme zůstali ve hře

To opravdu fungují Číňané tak, že když je za něco právem zkritizujeme, pak nepomůžou?

Víte, situace je mnohem složitější, a zároveň stav způsobený pandemií vážný. Nejde o to, že by byli uraženi nebo se nám snažili ukázat svou dominanci, ale zkrátka proto, že v zástupu tam stojí 80 zemí s kapsami narvanými dolary a ochotných platit cash (v hotovosti, pozn. red.). Byli jsme s Nejedlým a Tvrdíkem za blázny, hazardéry a darebáky, ale díky tomu, že nás prezident poslal v únoru do Číny

předat jim darovací smlouvu o humanitární pomoci a předali prezidentův dopis potvrzující jeho účast na summitu 17+1 (mezitím byla akce zrušena, pozn. red.), jsme teď zůstali ve hře. Tak to prostě je.

Vědělo se už tehdy, na konci února, že nastane v Česku průšvih s nedostatkem roušek a respirátorů? Domlouvala se tam dodávka ochranných pomůcek?

To, že jsme tam jeli narovnat vztahy s Čínou, jsme dělali z obecných důvodů. Nikdy nevíte, kdy se vám mohou vztahy s takto velkou a mocnou zemí hodit. Lhal bych, kdybych řekl, že jsme tehdy už věděli, jaký průšvih tu nastane s nedostatkem roušek a respirátorů, a jak rychle a masivně se koronavirus rozšíří v Evropě.

Spolu s vámi se do Pekingu vypravili i Martin Nejedlý a Jaroslav Tvrdík. Jak jste měli rozdělené role?

Měli jsme dvě jednání na nejvyšší úrovni. Setkal se s námi čínský náměstek ministra zahraničních věcí, který má na starosti střední a východní Evropu, a následně vicepremiér pro zahraniční styky.

Kdo byl hlavou výpravy?

Já.

Nejedlý jednal s PPF i se Škodovkou

Proč s vámi jel i Martin Nejedlý?

To je logické, jako poradce pana prezidenta. Obstarával a koordinoval s firmami jejich příspěvky do humanitární pomoci Číně. Vyjednával jak s PPF, tak se Škodovkou. Vzal si na starost podnikatelskou sféru. Jeho role v naší výpravě byla komunikace s firmami. Moje byla municipální jako vedoucí KPR a vedoucí delegace. Logistiku, kontakty a schůzky na nejvyšších místech v Pekingu organizoval Jarda Tvrdík. My tři jsme byli jediný správný tým, který tam měl jet. Ostatně v takovém složení jsme cestovali vždy.

V té době byla Čína stále zasažena koronavirem. Nebyl to z vaší strany hazard tam jezdit?

Byla to diplomatická mise, snažili jsme se být opatrní. S normálními občany jsme se nedostali do kontaktu.

Ani na letišti?

Ne, vystoupili jsme přes salonek.

Měli jste roušky?

Ano, už na cestě z Dubaje. Během pobytu rovněž. Z pekingského letiště jsme jeli rovnou na ambasádu, kde jsme i spali. Další den jsme měli ta jednání. Celou dobu jsme měli roušky.

Nevadilo vám, že až se vrátíte, budete muset do karantény?

To mě trochu překvapilo. Dva dny před odjezdem jsme hovořili s panem profesorem Prymulou, který nám řekl, že Peking není ohniskem nákazy. A že nebudeme muset do karantény. Přesto jsme po návratu raději zajeli do Ústřední vojenské nemocnice a nechali se otestovat. Po čtyřech hodinách nám doporučili, zdůrazňuji, doporučili, abychom i tak šli do karantény. Tu jsme pak dodržovali.

Porušení karantény? Nejedlý jel jenom pro jídlo

Ne všichni. Martin Nejedlý si jezdil po Praze.

Jel pouze synovi kupovat jídlo. Ano, můžete namítnout, že karanténu tímto porušil. Byli jsme ale jinak opravdu opatrní, už jen kvůli zdraví pana prezidenta. Samozřejmě jsme trochu obavy měli, ale věděli jsme, že diplomaticky bude lepší to tam dovézt osobně než posílat poštou.

Mezitím se rozběhl závod o shánění ochranných pomůcek, protože ve státních zásobách nebylo skoro nic. Řešil jste něco ze své karantény?

Byl jsem v karanténě, ale byl jsem online na telefonu. Musel jsem například řešit bezpečnostní opatření kolem prezidenta. Když se ptáte na ten zmatek se zásobami roušek a respirátorů, ukázalo se postupně, že je to velký problém. Prezidentská kancelář byla ministrem vnitra požádána o pomoc, protože Ministerstvo zdravotnictví nebylo schopné vyplňovat platební příkazy za dodávky ochranných pomůcek.

Věděli jsme všichni, že jedinou zemí, která je schopná nám dodat dostatek potřebného zboží, je v současnosti pouze Čína. To je prostě fakt, ať se to líbí nebo ne, nedá se s tím nic dělat. Spojené státy i Rusko stojí ve stejné frontě jako my. Začalo se ukazovat, jak důležité jsou vztahy mezi prezidentem Zemanem a čínskými politiky, byť za to je částí společnosti nenáviděn.

Jak je možné, že ještě zhruba před měsícem byla Čína v krizi, a nyní má dostatek výrobních i finančních prostředků na výrobu pomůcek pro celý svět?

Klíčové bylo, že dali na vedlejší kolej soukromé objednávky pro korporace typu Google, Amazon či Siemens. Řekli, že teď budou dělat jen politické objednávky, byť samozřejmě za peníze. Díky prezidentovi Zemanovi, jehož jméno je u čínských politiků velmi známé, jsme se dostali podle mých informací v rámci Evropy mezi top tři zákazníky.

V Číně pro nás vyčlenili celou jednu fabriku

Co to znamená?

Že jsme jednou z prioritních zemí. Mám informace, že pro nás byla vyčleněna celá jedna fabrika,

kteřá nám v přístřích třednech bude dodávat ochranné pomůcky. Kontakty byly předány ministrovi vnitra Hamáčkovi. Prezident Zeman mu předal zmocnění a řekl, že s čínskou stranou může jednat a vystupovat jeho jménem.

To opravdu jedna humanitární pomoc zařídila takto nadstandardní vztahy?

Ano, Čína je na tohle velmi citlivá a nesmírně si váží pomoci v nouzi, nicméně je to také dlouhodobým budováním vztahu mezi prezidenty a oběma zeměmi. Tok informací proudil na trase prezidentská kancelář a čínské velvyslanectví v Praze.

Komunikoval prezident Zeman s jeho čínským protějškem Si Ťin-pchingem?

Prezident Zeman se s vicepremiérem Hamáčkem dohodl, že kdyby se mu nedařilo propojit s čínskou stranou a uspět, deklaroval, že osloví přímo Si Ťin-pchinga.

Jak vy osobně jste se zapojil do shánění čínských roušek a respirátorů? Jednal jste na čínské ambasádě?

S panem velvyslancem jsem mluvil, to je pravda. Jsem také komunikačním kanálem mezi panem prezidentem a panem ministrem Hamáčkem.

Nakolik čínský nákup komplikovalo nedělní vyjádření premiéra Andreje Babiše, který prohlásil, že nás Číňani podvedli?

Předseda vlády v danou chvíli neměl správné informace, podařilo se to vyžehlit. Ukazuje se však, že ústřední krizový štáb by měl řídit ministr vnitra. Nejenže by to bylo dle zákona, bylo by to i správné řešení. Ministerstvo zdravotnictví má řadu úkolů, u kterých je náměstek Prymula velice potřebný. Tento rezort nedokázal za zboží v Číně zaplatit, čímž jsme ztratili tři dny. Je to škoda.

Kolik roušek by asi sehnal Hřib v Tchajpeji?

Čím se podařilo kontrakt s čínskými dodavateli dotáhnout?

Obchody s Čínou jsou vždy jednodušší, když se v této zemi někdo vyzná. Musím proto vyzdvihnout roli Jardy Tvrdíka a jeho česko-čínské komory, která své rozsáhlé kontakty předala ministrovi vnitra Hamáčkovi. V neděli jsme měli sezení s expertním týmem prezidenta republiky v Lánech na chatě v Luhu. Sotva jsme vyjeli z lánské obory, guvernérovi ČNB Jiřímu Rusnokovi pípla SMS, zda by nepomohl s platbami do Číny. Jirka Rusnok ihned zareagoval a začalo se řešit posílání peněz čínským dodavatelům. Významně pomohla svým propojením s dodavateli Bank of China, která v Praze působí. Ale tady teď není vítězů, všichni pomáhají, jak umí.

Je pravda, že Číňané nabídli, že s dopravou zboží do Česka by mohli pomoci zapůjčením svých letadel?

Je pravda, že logistika byla nakonec noční můrou. Bylo téměř vše objednáno, téměř vše dojednáno a

zaplaceno, nevěděli jsme však, jak to sem dostat. Nakonec se podařilo půjčit si od Ukrajinců jejich ruslany, zároveň má sedm strojů poskytnout společnost Travel Service. Souběžně s tím běžel požadavek, aby nám případně čínská strana poskytla své letouny. Nakonec to vypadá, že to nebude potřeba. I když čínská strana dle posledních informací je připravena pomoci i s dopravou.

V souvislosti s letadly Travel Service se hovoří o tom, že střídání posádek v Novosibirsku musí povolit Rusko. Mají už piloti příslušná povolení?

To zařídil hlavně Martin Nejedlý, který za pomoci naší prezidentské kanceláře vyjednal v Moskvě potřebná víza. Ministerstvu zahraničí se třeba toto nedařilo.

Ještě před několika dny byla ve hře výměna čínského velvyslance v Praze kvůli tlaku jeho ambasády na české instituce kvůli zvažované cestě bývalého šéfa Senátu Jaroslava Kubery na Tchaj-wan. Je tato diplomatická výměna stále ve hře?

To nepředpokládám. Celé to bylo spíše přefouknuté, nemyslím si, že by to za současné situace mělo teď být tématem. Česká republika vždy uznávala politiku jednotné Číny. Kdybych byl jízlivý, zeptal bych se pana primátora Hříba, kolik roušek a respirátorů získá pražská radnice od partnerského města Tchajpej.

Co po nás bude Čína chtít, až pandemie přejde a začnou se skládat politické účty?

Takto to není vůbec nastavené. Pane redaktore, toto se vůbec neřeší. Jsem si jistý, že je to založené díky tomu, že náš a čínský prezident jsou přátelé. Nehleďte v tom žádný kalkul.

ONDŘEJ KOUTNÍK